

hvervet sig Anseelse, optraadte som inspireret Folketaaler (Prophet), for i den usynlige Herfers Navn at forsvare den undertrykte Nations Rettigheder mod Kongerne og Præsterne, og vaage over, at Statsforfatningen ikke overtraadtes. Jødernes Kongelov kan endnu tjene mangen Stat til Mønster. Den jødiske Statsforfatning svarede fuldkommen til det Begreb, vi nu gjøre os om en frie Stat. Communerne hreides af de Vidste og de valgte Dpshvsmænd (Schoterim), og de Dommere, til hvilke Folket betroede Regjeringen, vare, ligesom siden Kongerne, underkastede Loven, der antoges i almindelige Folkeforsamlinger.

Mange Indskrænkninger have været Jøderne paalagte udenfra; men den hellige Frihed i Troesfager kan ingen Magt berøve dem. Denne Frihed er det, som af den ædle Jøde ansees høiere, end alt Jordens Gode, selv Emancipationen vil han ikke kjøbe igjennem nogen Ced paa Dogmer. Jøbedommens sublimt Lære udtrykkes i saa indholdsrige Ord i 5te Mosebog 10, 12., og med denne Lære staaer Menneskekjærlighedens Lære i nærmeste Forbindelse.

I Afhandlingens 3die Afdeling anføres, at Frankrige og Holland, det catholiske Belgien, Hessen-Cassel og Nordamerika have skjænknet Jøderne et Fædreland i Ordets fuldstændige Bemarkelse, og disse have offret Fædrelandet deres bedste Kræfter, deres Eiendom og deres Blod; Preussen, Baden, Danmark, England, Württemberg m. fl. have tildeelt dem alle borgerlige Rettigheder. Alle Klager, som man saa ofte har hørt over Jøderne og deres Maade at underholde sig paa, forstumme, naar man giver dem Afgang til at ernære sig paa enhver lovlig Maade; Klagen over at Jøderne danne en Stat i Staten har blot der sin Rigtighed, hvor man undertrykker dem, samt paalægger dem alle Byrder og Forpligtelser, men fornægter dem de borgerlige Rettigheder. I alle de opregnede Lande falder det Ingen ind at ansee den i Landet fødte Jøde som fremmed. Jøden, som Medlem af et særstilt Folk, eksisterer ikke mere, og Navnet betegner blot en Bekjender af den mosaiske Religion. Og I — saaledes slutter Afhandlingen — som have egnet disse Linier nogen Opmærksomhed, hader os ikke længer! Rækker os broderlig Haanden, og lader os forenes i tro Kjærlighed!

4. En Skrivelse fra den norske og svenske Minister i Haag Hochschild til H. Bergeland af 25de Mai 1842 angaaende Jøderne i Amsterdam og Haag, hvorom mere nedenfor.

Committeén har ikke anseet det nødvendigt at foranstalte Oversættelse i det norske Sprog af disse 4 Documenter, der af et Følgebreve, dateret 12te Marts d. A. fra Archivar Bergeland, hvorved de oversendtes undertegnede Committeeens Formand, erfares at være ham tilstillede fra Dr. med. Levertin i Stockholm. Deels angaaer nemlig deres Indhold ikke directe Gjenstanden for det Forslaa, hvorover den har at afgive Betænkning og Indstilling, nemlig hvorvidt den i Grundlovens § 2 indeholdte Hindring for Mosaiters Afgang til Riget bør ophæves, men alene hvorvidt de allerede i Sverige bosatte Mosaiters borgerlige Rettigheder bør udvides, deels har man anseet det tilstrækkeligt, kortelig i denne Indstilling at inddrage det Væsentlige af hvad der i bemeldte Documenter formenes *indirecte*, at kunne komme i Betragtning ved Sagens Behandling i Stortinget. Forsaavidt forøvrigt nogen af Stortingets Medlemmer skulde ønske at gjøre sig næiere bekjendt med deres Indhold, naar de med Sagen udlægges, anseer man de forenede Rigers Sprog ikke i den Grad forskellige, at deri skulde være nogen væsentlig Hindring for saadant Niemedes Opnaaelse.

B. I det hollandske Sprog med franske og norske Oversættelser.

5—10 6 Skrivelser til Advocat, Ridder af den hollandske Æveorden, Liepman (Israelit) de 4 første dateret fra Haag 19de, 20de, 21de og 23de April dette Aar fra Finantsministeren Hochhuisen, Justitsminister von Hall, Krigsministeren Pist, den 5te dateret Breda den 25de April fra Antverpens Citadels tapre Forsvarer, General Chassé, den 6te dateret Amsterdam den 28de April fra Statsraad, Præsident i Amsterdams Arrondissements Tribunal, M. C. von Hall, hvori de i det Væsentlige eenstemmigen bevidne, at efterat Israelliterne i en Tid af 47 Aar have været deelagtige i alle nederlandske Statsborgeres Rettigheder og Pligter, har dette ledet til de gunstigste Resultater. Den nederlandske Stat, yttres Ministeren for det Indre derhos, har aldrig haft mindste Anledning til at angre denne Reform, uagtet særregne Omstændigheder have foraarsaget, at Massen endnu staaer tilbage i Civilisation.

"De have viist sig som troe og retsindede, og især udmærket sig i den Tidspunkt, da Landet befandt sig i en vanskelig Stilling" siger Finantsministeren, og Statsministeren giver dem det Vidnesbyrd, at de have lagt Fædrelandskjærlighed og Borgersind for Dagen paa en Maade, der gjør deres Forstand og Hjerte Ære, samt at de ere i Fædrelandet erkjendte som gode Borgere og som saadanne agtede af Regjeringen; Krigsministeren yttres, at de opfyldte deres militære Pligter ved Nationalmilitisen med samme Troeskab som Kongerigets andre Indbyggere, og desuden oftere ere frivillig engagerede, saa at der af dem befinde sig mange Officerer, Underofficerer og Soldater i activ Tjeneste i Armens forskellige Corps, og at de stedse have opført sig rosværdigt m. v.

General Chassé bevidner, at have havt et stort Antal af Israelliter under sin Commando i 2 Aar i Antverpens Citadel, hvor de have givet Prover paa Mod, Troeskab, Disciplin og Udholdenhed. Som Mand af Ære forsiktrer han, at dersom han endnu engang skulde gaae i Krig, vilde han prise sig lykkelig ved at have Tusinder af disse brave Soldater at commandere.

Statsraad M. C. Hall, Justitsministerens Fader, der ligesom de øvrige har yttret sig om de heldige Virkninger af den for henvend 50 Aar siden foregaaende Reform i Jødernes Stilling, erklærer, at han mod Enden af det forrige Aarhundrede var anbetroet Rets og Politiets Haandhævelse i Amsterdam, og havde da overflødig Veilighed til at kjende Israelliterne som fredelige, Lovene og Dyrigheden Indige, Folk. Han var ofte i den Nødvendighed at beskytte dem mod sig kaldende Christnes Had, Foragt og Fordomme, men havde aldrig Anledning til at tage nogen Forholdsregel mod dem selv. Hans senere Erfaring i andre Forholde, og især deleshed som Præsident i Hovedstadens Tribunal, har paant stabsfæstet dette, især efterat de mindre dannede Jøder ere ved deres Troesbrøders Foranstaltning fikrede en mere regelmæssig og mere virksom religiøs, moralsk og intellectuel Underviisning.

Med at indsende disse Documenter med Skrivelse til Sorenskriver Sørensen af 19de Mai dette

Åar har Proponenten ladet følge:

11. En Skrivelse til ham fra fornævnte Advocat Riepmann, dateret 13de Mai d. Å. I denne Skrivelse karakteriseres General Chassé som de Nederlandske Krigeres og M. C. van Hall som deres Dvirghedspersoners Nestor, samt denne som dybsindig Lovkyndig, stor Litteratus, og indtagende den største Rang blandt Landets Lærde; — begge endnu i levende Live nydende den Udsødelighed, som de ere opstegne til paa modsatte Veie. Derhos tillægges Advokat Riepmann, at de anførte Documenter ville indeholde fuldkommen Gjendrivelse af de Calumnier, der indeholdes i Consul Egidius's Beretning, hvis Værd ellers kan skjønnes deraf, at der gjentaget citeres et Skrift af Dr. Fabius, uagtet denne høiligen roser Jøderne i Amsterdam, især fordi de have gjort store Offere til Bedste for de Fattige.

I Forbindelse hermed har Proponenten endvidere indsendt:

12. en senere Skrivelse fra Advocat Riepmann af 21de Mai dette Åar, hvori han anker over, at Hr. Egidius ikke har bygget sin Beretning paa noget som helst Beviis, men troer, at hans Auctoritet alene skal være tilstrækkelig, og beklager sig over hans Upaalidelighed, idet Dr. Fabius's Vidnebyrd paaberaabes.

Med dette sender han:

13. En Erklæring fra Dr. Fabius selv, der gaaer ud paa, at han med Forbauselse har erfaret, at man har paaberaabt sig hans Fremstilling af de kirkelige og municipale Forholde i Amsterdam, som stillende hans Medborgere af den israelitiske Cultus i et ufordeeligagtigt Lys; men at Intet er mere fjært enten fra ham eller fra hans Ord. Tvertimod har han ladet deres vedholdende og nidkjære Bestræbelser for at lindre de Fattiges og Videndes Skjæbne vederfares Retfærdighed, og til den Ende sammenlignet deres Indretninger med andre religiøse Samsunds, hvoraf Resultatet paa ingen Maade er ugunstigt for dem. Han erklærer, at hans Hensigt ikke har været Bedømmelse af den politiske Emancipations Resultater, hvilke han aldrig tvivlede om vare heldbringende, og kunde ikke formode det muligt, at man paa saadan Maade kunde misbruge hans Bemærkninger.

Det ovenfor anførte Brev fra Minister Hochschild i det svenske Sprog (No. 4) er ligeledes foranlediget ved den omhandlede Beretning fra Consul Egidius, og gaaer ud paa, at Ministeren ikke under sit korte Ophold i Holland har havt Anledning til at søge nærmere Oplysning om det moralske Standpunct, hvorpaa Jøderne der befinde sig, og han har kun ganske kort opholdt sig i Amsterdam; men det forekommer ham som Consulens Ytringer om dem maa være byggede paa særegne modte Ubehageligheder, og ikke at burde tjene til nogen Rettefærdighed med Hensyn til Lovbestemmelser angaaende denne Nation. I Haag er Detailhandelen, saavel som Bank- og Penge-Operationerne, for største Delen i deres Hænder, men Ministeren har aldrig hørt Klage over dem; tvertimod ere de anseete for sikke og prompte i Pengeanliggender, fordi de ved indtræffende Uheld altid ere beredvillige til indbyrdes at hjælpe hverandre. Committeeen har forøvrigt ikke kunnet erholde nærmere Kundskab om Indholdet af den saaledes for utroværdig erklærede Consul Egidius's Beretning, da Sorenskriver Sørensen, hvem Consulen skal have meddeelt den, har erklæret, at han efter den indskrænkende Betingelse i Henseende til dens Afbenyttelse, hvorunder Consulen har tilskillet ham den, ikke anseer sig berettiget til dens Meddelelse.

Med Hensyn til de fra Advocat Riepmann meddeelte Oplysninger har Committeeen dernæst at henlede Stortingets Opmærksomhed paa, at han har af Hr. Bergeland og denne af Committeeen ladet forlange de originale Documenter tilbage efter deres Afbenyttelse i Stortinget, hvorimod Oversættelserne forblive i Stortingets vedvarende Disposition.

C. I det tydske Sprog:

Efter Stortingets Beslutning af 11te Mai dette Åar er Committeeen tilskillet til Afbenyttelse:

14. en Skrivelse til Stortinget, undertegnet Cand. hir. H. Reichenbach, dateret Altona 22de April dette Åar, hvori han finder sig foranlediget til at høre sin advarende Stemme, og sender til den Ende:
15. 5 Exemplarer af et trykt Skrift under Titel: *Beveis aus der jüdischen Religion, das die Juden in den christlichen Staaten nicht emancipirt worden können, wenn die Christen nicht dadurch sich ihnen zinsbar und unterthan machen wollen.* Hervorgerufen durch die Meditationen des Hrn. Dr. Steinheim, v. H. Reichenbach, Cand. hir. (Beviis af den jødiske Religion, at Jøderne ikke kunne emanciperes i de kristelige Stater, naar de Christne ikke derved vilde gjøre sig dem skatkyldige og underdanige, fremkaldt ved Hr. Dr. Steinheims Meditationer, af H. Reichenbach, Cand. hir.).

Han beder derhos Stortinget betænke: Polens Historie siden Casimir den 13des Tid i Sammenligning med dens tidligere Tid, Frantrig, Belgien og Holland i den nyere, Laanenes Fornælse i de Lande, hvor man har talt dette Agerfolks Sag saa meget; de Revolutioner og Omvæltninger, som især have hjemført disse Lande fremfor andre, og fra dem udbredte sig; — den Rigdom, som det jødiske Folk derved erhvervede sig; den Fattigdom, som det kristne Folk der maatte lide; Forsaldet af den kristelige Religion, og af Folkenes Trostaa mod deres Regjeringer; disse Folks Forarmelse og Udvandring, og derved Jødernes Besiddelsestægtelse af Landene; den ærværdige afdøde Marthin Luthers Stemme mod Jøderne og deres Synagoge; at ligesaa lidt en Tyrk, Chineseer, Japaner kan leve efter sine Love og Religion i vore Lande, som vi kunne det efter vor Religion i deres; at Jødernes Religion og Statslære ere ligesaa skadelige, efterdi de som Bibelen og Forsfatterens lidet Skrift udtrykkelig bevise, ere indrettebe paa at gjøre alle andre Folk trælbare og underdanige, ja at de ikke vente mindre end at vore Konger skalde være deres Opvartere og vore Fyrstinder deres Ammer, og bukke deres Ansigter til Jorden for Jøderne og sligke Støvet af deres Fødder — Jesaias 49 B. 23 — og hvad maatte da deres arme Underfaatter have tvente? Videre beder han Stortinget kun at agte paa Jøbedommens Modstandere, og endelig at forsøge paa at forklare den offentlige Myndigheds Fremgangsmaade paa enkelte Steder, hvor Jøderne tør opholde sig t. Ex. i Kjøbenhavn, hvor man ikke alene gennem det danske Cancellie tillod dem at være Sognefor-